

Članak 4.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-01/23-01/00009

Urbroj: 533-05-23-0002

Zagreb, 28. veljače 2023.

Ministar

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

429

Na temelju članka 13.a. stavka 2. Zakona o poljoprivredi (»Narodne novine«, broj 118/18, 42/20, 127/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21 i 152/22), ministar poljoprivrede donosi

PRAVILNIK
O UVJETOVANOSTI

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se uvjetovanost, obveznici poštivanja uvjetovanosti te kontrola uvjetovanosti i provedba administrativnih kazni.

Članak 2.

Ovaj Pravilnik sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

– Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2021/2115)

– Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2021/2116)

– Delegirana Uredba Komisije (EU) 2022/1172 od 4. svibnja 2022. o dopuni Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava u zajedničkoj poljoprivrednoj politici te primjene i izračuna administrativnih kazni za uvjetovanost (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2022/1172)

– Provedbena Uredba Komisije (EU) 2022/1317 od 27. srpnja 2022. kojom se utvrđuju odstupanja od Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu primjene standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta (standardi GAEC) 7 i 8 za godinu zahtjeva 2023. (u daljnjem tekstu: Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 2022/1317).

Uvjetovanost

Članak 3.

(1) Uvjetovanost predstavlja sustav zahtjeva i uvjeta koje obveznik članka 6. ovoga Pravilnika (u daljnjem tekstu: obveznik) mora poštivati u obavljanju poljoprivredne aktivnosti na poljoprivrednom gospodarstvu.

(2) Uvjetovanost iz stavka 1. ovoga članka čine:

(a) propisani zahtjevi upravljanja kao obvezni zahtjevi kojih se mora pridržavati obveznik u obavljanju poljoprivredne djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu, u skladu s Prilogom III. Uredbe (EU) br. 2021/2115 i u okviru odredbi nacionalnog zakonodavstva i

(b) dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti kao minimalni uvjeti upravljanja na poljoprivrednom gospodarstvu, odnosno obvezni uvjeti kojih se mora pridržavati obveznik u obavljanju poljoprivredne djelatnosti na poljoprivrednim površinama u svom korištenju, u skladu s Prilogom III. Uredbe (EU) br. 2021/2115 ustanovljeni na nacionalnoj razini.

(3) Uvjetovanost iz stavka 2. ovoga članka vezana je uz sljedeća područja:

(a) klima i okoliš, uključujući vodu, tlo i bioraznolikost ekosustava

(b) javno zdravlje i zdravlje bilja

(c) dobrobit životinja.

Propisani zahtjevi upravljanja

Članak 4.

Propisani zahtjevi upravljanja iz članka 3. stavka 2. podstavka (a) ovoga Pravilnika propisani su u Prilogu I. koji čini sastavni dio ovoga Pravilnika.

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti

Članak 5.

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti iz članka 3. stavka 2. podstavka (b) ovoga Pravilnika propisani su u Prilogu II. koji čini sastavni dio ovoga Pravilnika.

Obveznici

Članak 6.

(1) Obveznici uvjetovanosti su poljoprivrednici i drugi korisnici potpora iz članka 12. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2021/2115.

(2) Obveznik iz stavka 1. ovoga članka tijekom cijele godine za koju je podnio zahtjev za potporu mora poštivati sustav uvjetovanosti iz članka 3. ovoga Pravilnika prilikom obavljanja poljoprivredne djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu kojim upravlja.

Kontrola uvjetovanosti

Članak 7.

(1) Administrativnu kontrolu, provjeru sustavom za nadzor površina (Monitoring) i kontrolu na terenu uvjetovanosti kod obveznika provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu: Agencija za plaćanja).

(2) Agencija za plaćanja u kontroli iz stavka 1. ovoga članka koristi Integrirani administrativni i kontrolni sustav.

(3) Provjera sustavom za nadzor površina (Monitoring) provodi se u skladu s pravilnikom koji propisuje provedbu izravnih plaćanja poljoprivredi i IAKS mjera ruralnog razvoja.

(4) Kao pravovaljan izvještaj o kontroli na terenu iz stavka 1. ovoga članka Agencija za plaćanja koristi i zaprimljene zapisnike i izvještaje o obavljenom inspekcijskom nadzoru pravila iz Priloga I. i II. ovoga Pravilnika.

Administrativne kazne za nepoštivanja uvjetovanosti

Članak 8.

(1) Administrativne kazne obvezniku iz članka 6. ovoga Pravilnika za nepoštivanje uvjetovanosti iz članka 3. ovoga Pravilnika Agencija za plaćanja izriče u skladu s odredbama članka 85. Uredbe (EU) br. 2021/2116.

(2) Administrativne kazne iz stavka 1. ovoga članka određuju se u skladu s Prilogom III. koji čini sastavni dio ovoga Pravilnika.

(3) Administrativna kazna iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako je njezin iznos po obvezniku u kalendarskoj godini 100 eura ili manji, u skladu s člankom 84. stavkom 2. točkom (b) Uredbe (EU) br. 2021/2116.

Pojmovi koji se koriste kod određivanja administrativnih kazni

Članak 9.

U smislu određivanja administrativnih kazni iz članka 8. stavka 1. i 2. ovoga Pravilnika, koriste se sljedeći pojmovi:

Nesukladnost kako je definirano u članku 6. (a) Uredbe (EU) br. 2022/1172

Ponavljanje nesukladnosti kako je definirano u članku 83. stavak 5. (c) Uredbe (EU) br. 2021/2116

Opseg kako je definirano u članku 7. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2022/1172

Ozbiljnost kako je definirano u članku 7. stavak 3. Uredbe (EU) br. 2022/1172

Trajanje kako je definirano u članku 7. stavak 4. Uredbe (EU) br. 2022/1172

Nenamjerna nesukladnost je kad se obveznik iz članka 6. ovoga Pravilnika ne pridržava uvjetovanosti iz članka 3. ovoga Pravilnika na način da nije primijenio uobičajenu pažnju, brigu ili stručnost

Namjerna nesukladnost kako je definirano u članku 85. stavak 6. Uredbe (EU) br. 2021/2116.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rokovi primjene dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta

Članak 10.

(1) Uvjetovanost iz članka 3. ovoga Pravilnika obveza je obveznika iz članka 6. ovoga Pravilnika od 1. siječnja 2023. godine.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, dobri poljoprivredni i okolišni uvjet pod rednim brojem 7. primjenjuje se od 1. siječnja 2024. godine u skladu s člankom 1. stavka 1. točke a) Provedbene Uredbe Komisije (EU) br. 2022/1317.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, dobri poljoprivredni i okolišni uvjet pod rednim brojem 2. primjenjuje se od 1. siječnja 2025. godine.

Kontrola uvjetovanosti i višestruke sukladnosti kod korisnika IAKS mjera Programa ruralnog razvoja

Članak 11.

Kontrola uvjetovanosti iz članka 83. Uredbe (EU) br. 2021/2116 kod korisnika IAKS mjera ruralnog razvoja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine provodi se sukladno članku 12. Uredbe (EU) br. 2022/1172.

Prestanak važenja

Članak 12.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (»Narodne novine«, broj 113/19) osim u slučaju korisnika u sklopu IAKS mjera ruralnog razvoja iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Stupanje na snagu

Članak 13.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu prvog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-01/21-01/42

Urbroj: 525-06/206-23-6

Zagreb, 27. veljače 2023.

Ministrica poljoprivrede
Marija Vučković, v. r.

PRILOG I.

PROPISANI ZAHTJEVI UPRAVLJANJA (SMR) PODRUČJE: KLIMA I OKOLIŠ

GLAVNO PITANJE: Voda

SMR1.: Standardi 1. za korištenje vode za navodnjavanje

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Direktiva 2000/60/EK o uspostavi zajedničkog okvira za vodnu politiku Članak 11. stavak 3. točke e i h u pogledu obveznih zahtjeva za kontrolu raspršenih izvora onečišćenja fosfatima	Zakon o vodama, NN 66/19 i 84/21	Za zahvaćanje površinskih i podzemnih voda za navodnjavanje potrebno je ishoditi vodu-pravnu dozvolu za korištenje voda. Sklopljeni ugovori o koncesiji za zahvaćanje voda za navodnjavanje važe do isteka razdoblja na koje su sklopljeni, odnosno do njihova raskida. Obveznik može slobodno koristiti samo oborinske vode koje se sakupljaju na poljoprivrednom gospodarstvu. Za korištenje vode za navodnjavanje iz sustava javne vodoopskrbe te iz sustava javnog navodnjavanja korisnik mora imati ugovorno riješen odnos s nadležnim javnim isporučiteljem vodne usluge odnosno s jedinicom područne (regionalne) samouprave u čijem se vlasništvu nalazi sustav javnog navodnjavanja.

SMR 2.: Standardi 2. za nitrate

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHITJEVI
Direktiva Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla Članak 4. i 5.	Zakon o vodama, NN 66/19 i 84/21 III. Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla, NN 73/21	<p>Ovaj standard obveza je obveznicima ovoga Pravilnika čija se poljoprivredna gospodarstva nalaze na ranjivim područjima definiranim Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, broj 130/12).</p> <p>Obveznik mora provoditi kemijsku analizu tla za svaku proizvodnu parcelu na poljoprivrednom gospodarstvu najmanje jednom u četiri godine.</p> <p>Kemijska analiza provodi se na slijedeće parametre:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sadržaj ukupnog, nitratnog i amonijskog dušika (N), – sadržaj fosfora (P2O5), – sadržaj kalija (K2O), – pH tla, – sadržaj humusa u tlu. <p>Rezultati kemijske analize čuvaju se na gospodarstvu najmanje četiri godine od dana provođenja analize.</p> <p>Obveznik mora voditi evidenciju korištenja gnojiva na svom gospodarstvu prema evidenciji propisanoj u Dodatku III. važećeg Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (u daljnjem tekstu: Program).</p> <p>Na poljoprivrednom gospodarstvu gnojivo se unosi u tlo na poplavljenim područjima po završetku razdoblja poplave.</p> <p>Na poljoprivrednom gospodarstvu u područjima zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, primjena gnojiva s dušikom provodi se sukladno odredbama posebnog propisa kojim se određuju uvjeti za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta.</p> <p>Tijekom jedne kalendarske godine poljoprivredno gospodarstvo može gnojiti poljoprivredne površine stajskim gnojem do granične vrijednosti primjene dušika od 170 kg/ha (N).</p> <p>Od 15. prosinca do 15. ožujka na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva zabranjeno je gnojenje gnojnicom i gnojovkom.</p> <p>Od 1. svibnja do 1. rujna na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva zabranjeno je gnojenje gnojnicom i gnojovkom raspodjelom po površini bez unošenja u tlo.</p> <p>Zabranjena je primjena gnojiva:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na tlu zasićenom vodom, – na tlu prekrivenom snježnim prekrivačem, – na zamrznutom tlu, – na poplavljenom tlu, – na nepoljoprivrednim zemljištima, – na 20 m udaljenosti od vanjskog ruba korita jezera ili druge stajaće vode, – na 3 m udaljenosti od vanjskog ruba korita vodotoka širine korita 5 metara ili više, – na nagutim terenima uz vodotokove, s nagibom većim od 10 % na udaljenosti manjoj od 10 m od vanjskog ruba korita vodotoka, – pomiješanog s otpadnim muljem, – podrijetlom s poljoprivrednih gospodarstava na kojima su utvrđene bolesti s uzročnicima otpornim na uvjete u gnojišnoj jami. <p>Stajski gnoj se na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva primjenjuje tako da ne prelazi najveće dozvoljene količine propisane Tablicom 3. Dodatka I. Programom.</p> <p>Na poljoprivrednim površinama poljoprivrednog gospodarstva može se primijeniti stajski gnoj u količinama većim od dozvoljenih, u slučajevima kada se kemijskom analizom stajskog gnoja dokaže da su dobivene vrijednosti manje od vrijednosti propisanih Programom. Poljoprivredno gospodarstvo mora predložiti dokument kojim dokazuje opravdanost primjene navedene iznimke.</p> <p>Stajski gnoj skladišti se na uređenim gnojištima: platoima za kruti stajski gnoj, gnojišnim jamama, lagunama, jamama za gnojnicu ili u drugim spremnicima.</p> <p>Spremnici moraju biti vodonepropusni, tako da ne dođe do izlivanja, ispiranja ili otjecanja stajskog gnoja u okoliš, kao i onečišćenja podzemnih i površinskih voda. Tekući dio stajskog gnoja mora biti prikupljen u vodonepropusne gnojne jame iz kojih ne smije biti istjecanja u podzemne ili površinske vode.</p> <p>Gnojne jame nije potrebno izgraditi ukoliko se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.</p> <p>Spremnici moraju svojom veličinom zadovoljiti prikupljanje stajskog gnoja za šestomjesečno razdoblje.</p>

	<p>Veličina spremnika za stajski gnoj, ovisno o vrsti domaće životinje i obliku stajskog gnoja, propisana je u Tablici 4. Dodatka I. Programa.</p> <p>Poljoprivredno gospodarstvo mora višak stajskog gnoja zbrinuti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gnojidbom poljoprivrednih površina drugog vlasnika na temelju ugovora, – preradom stajskog gnoja u bioplin, kompost, supstrat i drugo na gospodarstvu ili na temelju višegodišnjeg ugovora, – zbrinjavanjem stajskog gnoja na druge načine. <p>Poljoprivredno gospodarstvo mora posjedovati pismene dokaze o zbrinjavanju viška stajskog gnoja.</p> <p>Zbrinjavanje viška stajskog gnoja provodi se u skladu s načelima dobre poljoprivredne prakse.</p>
--	--

GLAVNO PITANJE: Zaštita i očuvanje bioraznolikosti i krajobraza

SMR3.: Standardi 3. za očuvanje divljih ptica

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Direktiva Vijeća 2009/147/EZ od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica Članak 3. stavak 1. i stavak 2. točka b Članak 4. stavci 1., 2 i 4.	Zakon o zaštiti prirode, NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, NN 80/19	Obveznik ne smije smanjiti ili oštetiti stanište pojedine populacije zavičajne divlje ptičje vrste do te mjere da ta populacija postane ugrožena. Ukoliko planira provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, obveznik je dužan obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti sukladno pribavljenom aktu.

SMR4.: Standardi 4. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune, kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EZ od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupa nja Republike Hrvatske Članak 6. stavak 1. i 2.	Zakon o zaštiti prirode, NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže, NN 80/19	Ukoliko planira provesti program ili zahvat na poljoprivrednom zemljištu, obveznik je dužan obratiti se tijelu nadležnom za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu (OPEM), prema odredbama Zakona o zaštiti prirode te postupiti sukladno pribavljenom aktu.

PODRUČJE: JAVNO ZDRAVLJE I ZDRAVLJE BILJA

GLAVNO PITANJE: Sigurnost hrane

SMR5.: Standardi 5. za sigurnost hrane

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1. 2. 2002., str. 1.) Članak 14. Članak 15. Članak 17. stavak 1. Članak 18. Članak 18. Članak 20.	Zakon o hrani (NN 81/2013, 14/2014, 30/2015, 115/2018)	<p>Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije unutar poslovanja kojim upravljaju moraju osigurati da hrana ili hrana za životinje ispunjava zahtjeve propisa o hrani koji su od važnosti za njihove aktivnosti te moraju provjeriti jesu li ti zahtjevi ispunjeni.</p> <p>Subjekt u poslovanju s hranom (SPH) ne smije stavljati na tržište hranu koja nije sigurna te je primarno odgovoran za sigurnost hrane u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije koje su pod njegovom kontrolom.</p> <p>SPH mora osigurati da hrana udovoljava zahtjevima propisa o hrani, a to se prvenstveno odnosi na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – udovoljavanje zahtjevima higijene; – obvezu uspostave, provedbe i održavanja sustava i postupaka temeljenih na načelima HACCP sustava; – osiguravanje sljedivosti u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane; – obavještanje nadležnog tijela ako smatra ili ima razloga vjerovati da hrana nije sigurna; – povlačenje ili opoziv hrane s tržišta ako smatra ili ima razloga vjerovati da hrana nije sigurna; – označavanje hrane odnosno informiranje potrošača u skladu s propisanim zahtjevima; – udovoljavanje standardima kvalitete hrane. <p>Pri utvrđivanju je li neka hrana nesigurna, u obzir se moraju uzeti: uobičajeni uvjeti upotrebe hrane, informacije koje su dane potrošaču, mogući trenutačni ili odgođeni učinci na zdravlje osoba, mogući kumulativni toksični učinci te posebna zdravstvena osjetljivost određenih kategorija potrošača.</p>

Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje (SPH) imaju primarnu odgovornost za sigurnost hrane. SPH u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije, koje su pod njihovom kontrolom, moraju osigurati da hrana ili hrana za životinje udovoljava zahtjevima propisa o hrani koji su od važnosti za njihovo poslovanje i moraju dokazati da je udovoljeno propisanim zahtjevima.

SPH koji obavlja primarnu proizvodnju i s njom povezane djelatnosti koje su navedene u Prilogu I. Uredbe (EZ) br. 852/2004 mora se pridržavati općih pravila o higijeni koje su utvrđene u dijelu A Priloga I. te posebnih zahtjeva propisanih Uredbom (EZ) br. 853/2004.

SPH koji obavlja bilo koju fazu proizvodnje, prerade i distribucije hrane nakon primarne proizvodnje mora se pridržavati općih zahtjeva higijene koji su propisani u Prilogu II. Uredbe (EZ) br. 852/2004, kao i svih posebnih zahtjeva propisanih Uredbom (EZ) br. 853/2004.

Uredba (EZ) br. 852/2004 zahtjeva da svi SPH budu registrirani ili odobreni pri nadležnom tijelu.

SPH moraju obavijestiti odgovarajuće nadležno tijelo o svakom objektu koji je pod njegovom kontrolom, a koji obavlja bilo koju fazu proizvodnje, prerade i distribucije hrane, kako bi se svaki takav objekt registrirao ili odobrio. SPH moraju osigurati da nadležno tijelo uvijek ima najnovije podatke o objektima, time što će ga, među ostalim, obavještavati o svakoj značajnoj promjeni djelatnosti i svakom zatvaranju postojećeg objekta.

Subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje su odgovorni za osiguranje sljedivosti hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane ili svake druge tvari koja je namijenjena ugradnji ili se može očekivati da će se ugraditi u hranu ili hranu za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije.

SPH koji obavlja bilo koju fazu proizvodnje, prerade i distribucije hrane, nakon primarne proizvodnje i s njom povezanih djelatnosti, mora uspostaviti, provoditi i održavati sustav i postupke temeljene na HACCP (engl. Hazard Analysis and Critical Control Point, hrvatski – Analiza opasnosti i kritične kontrolne točke) načelima.

SPH su obvezni pridržavati se odredbi Uredbe Komisije (EZ) br. 2073/2005 od 15. studenoga 2005. o mikrobiološkim kriterijima za hranu.

Ako subjekt u poslovanju s hranom i hranom za životinje smatra da hrana koju je uvezao, proizveo, preradio ili distribuirao ne udovoljava zahtjevima sigurnosti hrane, mora odmah pokrenuti postupak povlačenja te hrane s tržišta i o tome obavijestiti nadležno tijelo. Ako je hrana već stigla do potrošača, subjekt u poslovanju s hranom i hranom za životinje mora informirati potrošače o razlogu povlačenja hrane i, ako je potrebno, opozvati od potrošača proizvode kojima su već opskrbljeni. Subjekt u poslovanju s hranom i hranom za životinje mora surađivati s nadležnim tijelima u poduzimanju aktivnosti za smanjenje rizika koji potječe od hrane.

SMR6.: Standardi 6. o primjeni određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29. 4. 1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmakim životinjama i stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ (SL L 125, 23.5.1996., str. 3.) Članak 3. točka a, b, d i e Članak 4. Članak 5. Članak 7.	Naredba o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmakim životinjama (NN 51/13)	Na farmakim i akvatičnim životinjama zabranjena je primjena tvari hormonskog ili tireostatskog učinka te beta-agonista, osim u posebnim slučajevima terapijske i/ili zootehničke primjene. Neke od navedenih tvari su zabranjene ili zabranjene s izuzećem, a neke od njih su privremeno zabranjene. Zabranjene tvari su: – tireostatske tvari; stilbeni, derivati stilbena, njihove soli i esteri; 17 β estradiol i njegovi esterima srodni derivati. – zabranjene tvari s izuzećem – su beta-agonisti – mogu se koristiti samo u posebnim slučajevima terapijske i/ili zootehničke primjene. Privremeno zabranjene tvari su: – tvari koje imaju estrogeno, androgeno ili gestageno djelovanje (osim u posebnim slučajevima terapijske i/ili zootehničke primjene) Gore navedene tvari zabranjeno je ili privremeno zabranjeno držati na gospodarstvu farmakim životinja akvakulture, osim u posebno određenim slučajevima. Zabranjeno je stavljati na tržište ili klati farmakim životinje, stavljati na tržište meso od životinja te prerađivati meso za prehranu ljudi, ukoliko sadrže gore navedene tvari, osim ako se može dokazati da su te tvari bile korištene u terapijske svrhe. Dozvoljena je primjena na farmakim životinjama u terapijske svrhe (testosteron, progesteron i njihovi derivati). Na farmakim životinjama koje moraju biti vidljivo, odnosno posebno označene navedene proizvode primjenjuju samo veterinar i u obliku injekcija ili kod terapije poremećaja jajnika u obliku vaginalnih spirala, ali ne i u obliku implantata. Evidenciju tretmana posebno označenih životinja mora voditi odgovorni veterinar. Evidencija mora biti dostupna na zahtjev nadležnog tijela, a mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: – vrstu tretmana (terapijska ili zootehnička primjena), – vrstu odobrenog proizvoda, – datum tretmana, – podatke o identitetu tretiranih životinja.

Dozvoljena je primjena u terapijske svrhe odobrenih veterinarsko-medicinskih proizvoda (VMP) koji sadrže:

(a) alil-trenbolon, za peroralnu primjenu ili beta-agoniste za primjenu na kopitarima, pod uvjetom da se primjenjuju u skladu s uputama proizvođača;

(b) beta-agoniste, u obliku injekcija za poticanje tokolize u krava za vrijeme teljenja.

Navedene tvari u terapijske svrhe mora primjenjivati veterinar, a VMP-i iz točke (a) mogu se primijeniti na neposrednu odgovornost veterinaru. Veterinar mora voditi evidenciju o primjeni proizvoda iz prethodnog stavka.

Posjednicima životinja zabranjeno je držanje VMP koji sadrže beta-agoniste, a koji se mogu koristiti za poticanje tokolize.

Zabranjena je terapijska primjena beta-agonista, u obliku injekcija za poticanje tokolize na životinjama koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (hrane), uključujući i rasplodne životinje na kraju njihovog reproduktivnog života.

Dozvoljena je zootehnička primjena na farmskim životinjama veterinarsko-medicinskih proizvoda (VMP) koji imaju estrogene, androgene ili gestagene učinak i koji su odobreni u skladu sa Zakonom o VMP. Navedene proizvode mora primjenjivati samo veterinar, na farmskim životinjama koje moraju biti vidljivo, odnosno posebno označene. Veterinar odgovoran za terapiju mora voditi propisanu evidenciju tretmana o njihovoj primjeni.

Sinkronizaciju estrusa i pripremu davateljice i primateljice za implantaciju embrija mogu obavljati i druge osobe pod neposrednom odgovornošću veterinara.

Odobreni VMP s androgenim učinkom mogu se primjenjivati u prva tri mjeseca života u svrhu promjene spola na životinjama iz akvakulture.

Za zootehničku primjenu veterinar mora propisati neponovljivi recept, u kojem točno navodi svrhu, način primjene i količinu proizvoda te vodi evidenciju o propisanim proizvodima. Neponovljivi recept mora se priložiti i čuvati u evidenciji o liječenju na farmi.

Na životinjama koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje uključujući i rasplodne životinje koje se tove na kraju njihovog reproduktivnog života zabranjena je zootehnička primjena navedenih tvari hormonskog učinka.

Životinje za uzgoj i rasplodne životinje na kraju njihovog reproduktivnog života, koje su tijekom tog razdoblja bile podvrgnute liječenju mogu se stavljati u promet te označiti oznakom zdravstvene ispravnosti meso takvih životinja ukoliko je udovoljeno propisima za terapijsku i zoohigijensku primjenu te ukoliko je poštivan propisani period karencije naveden u odobrenju za stavljanje VMP u promet.

Prije isteka razdoblja karencije dozvoljeno je stavljanje na tržište visoko vrijednih konja, a posebno trkaćih konja, konja za natjecanja, konja u cirkusu, konja namijenjenih za čistokrvni uzgoj ili za izložbe, uključujući registrirane kopitare, na kojima su primjenjivani VMP koji sadrže alil-trenbolon ili beta-agoniste u terapijsku svrhu, pod uvjetom da su:

- ispunjeni propisani zahtjevi za primjenu VMP,
- u certifikatu ili putovnici koja prati životinju navedeni datum i vrsta tretmana.

Meso ili proizvodi od životinja na kojima su primjenjivane tvari u skladu s odredbama ove Naredbe, s estrogenim, androgenim ili gestagenim djelovanjem ili beta-agonisti ne smiju se stavljati na tržište za prehranu ljudi, osim ako su predmetne životinje bile tretirane veterinarsko-medicinskim proizvodima koji udovoljavaju zahtjevima iz članka 7. ove Naredbe i ako se dokaže da se prije klanja životinja pridržavalo propisanog razdoblja karencije.

Meso ili proizvodi mogu se stavljati na tržište ukoliko potječu od životinja koje su tretirane hormonskim proizvodima i beta-agonistima čija je primjena dozvoljena kod farmskih životinja, te ako se dokaže da se prije klanja životinja pridržavalo propisanog razdoblja karencije. U tom slučaju to ne smiju biti:

- hormonski proizvodi koji djeluju kao depo-proizvodi, čije je razdoblje karencije dulje od 15 dana od prestanka primjene
- proizvodi koji su bili dozvoljeni prije stupanja na snagu Uredbe (EZ) 726/2004,
- proizvodi za koje nisu poznati uvjeti primjene, te za koje ne postoji analitička metoda utvrđivanja prisutnosti u količini većoj od dopuštene
- VMP koji sadrže beta-agoniste čija je karencija dulja od 28 dana od dana posljednje primjene.

GLAVNO PITANJE: Sredstva za zaštitu bilja

SMR7.: Standardi 7. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTJEVI
Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ Članak 55. prva i druga rečenica	Zakon o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja, NN 80/13, 32/19 i 32/20	Sredstva za zaštitu bilja moraju se stručno upotrebljavati prema uputama, upozorenjima, obavijestima i ograničenjima koji su navedeni na etiketi sredstva za zaštitu bilja koje se koristi ili u rješenju o dozvoli za pojedino sredstvo za zaštitu bilja (u rješenju o dozvoli za paralelnu trgovinu ili dozvoli u hitnoj situaciji) te u skladu s načelima dobre prakse u zaštiti bilja.

SMR8.: Standardi 8. o održivoj uporabi pesticida

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTEJEVI
<p>Direktiva 2009/128/EK od 21. listopada 2009. godine o uspostavi Zajedničkog okvira za održivu uporabu sredstava za zaštitu bilja</p> <p>Članak 5. stavak 2.</p> <p>Članak 8. stavci 1. do 5.</p> <p>Članak 12. o ograničenjima uporabe pesticida u zaštićenim područjima definiranim na temelju Direktive 2000/60/EC i zakonodavstva o mreži Natura 2000</p> <p>Članak 13. stavci 1. i 3. o rukovanju pesticidima, njihovu skladištenju i odlaganju ostataka</p>	<p>Zakon o održivoj uporabi pesticida (»Narodne novine« br., 46/2022)</p>	<p>Svi profesionalni korisnici moraju imati zadovoljavajuće znanje o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida iz područja izobrazbe.</p> <p>Profesionalni korisnik je osoba koja koristi pesticide namijenjene profesionalnim korisnicima u okviru obavljanja svojih profesionalnih aktivnosti u poljoprivredi i drugim djelatnostima, uključujući primjenitelje, tehničare, poslodavce i samozaposlene.</p> <p>Zadovoljavajuću razinu znanja o područjima izobrazbe polaznici izobrazbe potvrđuju polaganjem ispita koji se održava nakon pohađanja predavanja iz osnovne i/ili dopunske izobrazbe. Provoditelji izobrazbe obvezni su polaznicima izdati potvrdu o završenoj izobrazbi generiranu iz FIS-a kojom potvrđuju znanje o područjima izobrazbe.</p> <p>Uređaji za primjenu pesticida podliježu redovitom pregledu uređaja koji se obavlja u skladu s važećim usklađenim standardima i normama za kontrolu uređaja u uporabi niza HRN EN ISO 16122 koje je usvojila Republika Hrvatska. Redovitim pregledima uređaja provjerava se zadovoljavaju li uređaji tehničke zahtjeve u skladu sa zdravstvenim, sigurnosnim i okolišnim zahtjevima vezanim za pregled uređaja za primjenu pesticida s ciljem postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi, životinja i okoliša. Vlasnik/korisnik uređaja smije koristiti samo uređaj koji je prošao pregled. Znak o ispravnosti uređaja vrijedi tri godine i nakon toga potrebno je ponovo pregledati uređaj. Od obveze redovitog pregleda izuzimaju se ručne prskalice i ledne prskalice na ručni, baterijski i motorni pogon i ledni motorni raspršivači.</p> <p>Novi uređaji dobivaju znak o ispravnosti uređaja bez obavljanja pregleda ako su u skladu s normama koje su važeće kada je distributer uređaja stavio uređaj na tržište Republike Hrvatske. Vlasnik/korisnik uređaja novi uređaj mora prijaviti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kupnje te ga prije prijave ne smije koristiti. Znak o ispravnosti novoga uređaja vrijedi pet godina. Ako je prošlo više od šest mjeseci od kupnje novoga uređaja i/ili nema izjavu o sukladnosti, uređaj se smatra uređajem u uporabi i podliježe redovitom pregledu, a sljedeći pregled treba biti za tri godine.</p> <p>Vlasnici/korisnici uređaja obvezni su uz redovite preglede uređaja provoditi i:</p> <ul style="list-style-type: none"> – redovite kalibracije i tehničke kontrole uređaja u skladu s odgovarajućom izobrazbom iz propisa o izobrazbi o sigurnom rukovanju i primjeni pesticida – održavati uređaje i po potrebi zamijeniti istrošene i neispravne dijelove uređaja – čistiti uređaje za primjenu pesticida sukladno uputama na etiketi pojedinog pesticida odnosno izobrazbi za savjetnike, distributere i profesionalne korisnike. <p>Uzimajući u obzir nužne higijenske i zdravstvene zahtjeve, potrebu očuvanja bioraznolikosti, s obzirom na rezultate odgovarajuće procjene rizika, u određenim specifičnim područjima zabranjuje se uporaba kemijskih pesticida, osim pesticida niskog rizika te se poduzimaju odgovarajuće mjere za upravljanje rizikom kao što je uporaba pesticida niskog rizika i mjere biološke kontrole te ostale nekemijske mjere zaštite od štetnih organizama.</p> <p>Pesticidi se moraju čuvati u posebnoj prostoriji ili posebnom ormaru u originalnoj ambalaži, odvojeno od hrane i hrane za životinje te drugih predmeta opće uporabe, izvan doseg djece, uz određene uvjete glede temperature, vlage i svjetlosti te u skladu s drugim uvjetima navedenim na etiketi. Prostorija/prostor za skladištenje mora biti sagrađena od materijala koji onemogućavaju izlivanje / curenje / slučajno ispuštanje pesticida u okoliš te zaštićena od temperaturnih ekstrema tako da temperatura bude između 5 i 30 °C odnosno odgovarati uvjetima koji su navedeni na etiketi pojedinog pesticida. Prostorija/prostor za skladištenje mora biti izgrađena od čvrstih materijala koji ne upijaju pesticide, kao što su beton, opeka, kamen, metal, keramika ili slični materijali. U prostoru/prostoriji za čuvanje pesticida mora biti postavljen spremnik s odgovarajućim adsorpcijskim materijalom, kao što su pijesak, perlit, glina i sl.</p> <p>Korisnici pesticida moraju s praznom ambalažom od pesticida, ambalažom s ostacima pesticida, pesticidima kojima je istekao rok valjanosti, pesticidima kojima je istekla registracija ili dopušteno razdoblje za primjenu zaliha i ostacima škropiva kao s otpadom postupati u skladu s propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom. Ostaci/višak škropiva od tretiranja ili čišćenja uređaja potrebno je zbrinuti u skladu s propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom.</p> <p>Korisnici pri primjeni i rukovanju pesticidima moraju koristiti odgovarajuća sredstva i postupke za osobnu zaštitu i posebna zaštitna sredstva te uređaje i opremu u skladu s uputama na etiketi ili rješenju o registraciji i dozvoli pojedinog pesticida, ovisno o pesticidu i metodi tretiranja koju primjenjuju. Korisnici pesticida moraju raditi pripremu škropiva na površini koja ne propušta pesticid u zemlju te je udaljena najmanje 20 metara od bunara i površinskih voda, ako drukčije nije naznačeno u uputama na etiketi ili rješenju o registraciji i dozvoli pojedinog pesticida.</p>

PODRUČJE: DOBROBITI ŽIVOTINJA

GLAVNO PITANJE: Dobrobit životinja

SMR9.: Standardi 9. za zaštitu teladi

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTEJEVI
<p>Direktiva Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. godine o minimalnim uvjetima za zaštitu teladi (kodificirana verzija)</p> <p>Članak 3. Članak 4</p>	<p>Zakon o zaštiti životinja (NN br. 102/17 i 32/19)</p> <p>Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu teladi (NN br. 110/10)</p>	<p>Telad, starija od 8 tjedana, mora se držati u skupinama (ne odnosi se na farme koje na dan pregleda imaju manje od šest teladi ili ako je telad koja još siše smještena sa svojim majkama).</p> <p>Od ovoga se može odstupiti samo ako doktor veterinarske medicine potvrdi da je tele zbog njegovoga zdravlja ili ponašanja potrebno odvojiti u svrhu liječenja.</p> <p>Širina pojedinačnoga odjeljka za tele mora biti najmanje jednaka visini teleta u grebenu mjerena u stojećem položaju teleta, a dužina mora biti najmanje jednaka dužini tijela teleta mjerena od vrha nosa do stražnjega (kaudalnog) ruba sjedne kosti (tuber ischii) pomnoženo s 1,1.</p> <p>Telad mlađa od osam tjedana može se držati u skupinama.</p> <p>U slučaju kada se telad mlađa od osam tjedana drži u zasebnim odjeljcima (osim onih za odvajanje bolesnih životinja) odjeljci ne smiju imati potpuno pune stjenke, nego moraju imati otvore koji dopuštaju teladi izravan vizualni kontakt i dodir; (ne odnosi se na farme koje na dan pregleda imaju manje od šest teladi ili ako je telad koja još siše smještena sa svojim majkama).</p> <p>Sva telad u skupini ima dovoljno prostora da se bez teškoće može okrenuti, ustati i leći.</p> <p>Teladi držanoj u skupini, mora biti osiguran prostor bez zapreka od najmanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1,5 m² za svako tele žive vage do 150 kg, – 1,7 m² za svako tele žive vage od 150 do 220 kg – 1,8 m² za svako tele žive vage od 220 kg ili više. <p>Materijali koji se koriste za izgradnju smještaja za telad, odjeljaka i opreme s kojom telad može doći u dodir, ne smiju biti štetni za telad i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati.</p> <p>Električne instalacije i oprema moraju se postaviti na način da se izbjegnu udari električne struje.</p> <p>Izolacija, grijanje i prozračivanje nastambe moraju osiguravati strujanje zraka, koncentracija plinova i prašine, temperaturu i relativnu vlažnost zraka unutar granica koje nisu štetne za telad.</p> <p>Automatska i mehanička oprema neophodna za zdravlje i dobrobit teladi mora se provjeravati najmanje jednom dnevno, kvarovi se moraju odmah otkloniti, ili se moraju poduzeti odgovarajući postupci za zaštitu zdravlja i dobrobiti teladi sve dok se kvar ne ukloni.</p> <p>Kod sustava umjetnog prozračivanja, mora se za slučaj kvara osigurati i pričuvni sustav prozračivanja dovoljan za očuvanje zdravlja i dobrobiti teladi do uklanjanja kvara na glavnom sustavu. Mora se osigurati sustav dojava koji osobu koja se brine za životinje upozorava na pojavu kvara sustava te se sustav mora redovito provjeravati.</p> <p>Telad se ne smije stalno držati u mraku te se mora osigurati odgovarajuće prirodno ili umjetno osvjjetljenje koje omogućava normalno ponašanje i fiziologiju teladi. Trajanje umjetnog osvjjetljenja mora odgovarati barem razdoblju prirodnoga svjetla u vremenu od 9.00 do 17.00 sati.</p> <p>U objektu mora biti osigurano fiksno ili prijenosno osvjjetljenje dovoljno jako da se u svakome trenutku može obaviti provjera teladi.</p> <p>Telad držana u objektima mora se kontrolirati najmanje dva puta dnevno, a telad koja se drži na pašnjacima najmanje jednom dnevno.</p> <p>Teletu koje pokazuje znakove bolesti ili je ozlijeđeno, mora se bez odgađanja osigurati odgovarajuću skrb, te kada je to potrebno što prije zatražiti savjet veterinaru. Mora postojati mogućnost odvajanja bolesne ili ozlijeđene teladi u odgovarajuće prostore sa suhom i udobnom stelijom.</p> <p>Prostori za telad moraju biti tako konstruirani da svako tele može bez teškoća leći, odmarati se, ustati i njegovati se.</p> <p>Telad ne smije biti vezana. Telad držana u skupinama može se vezati najdulje jedan sat za vrijeme hranjenja mlijekom ili mliječnom zamjenom. Oprema za vezanje mora biti takva da ne uzrokuje ozljeđivanje teladi te se mora redovito kontrolirati i prema potrebi prilagođavati kako bi se osiguralo njeno udobno prijanjanje. Svaki vez mora biti načinjen tako da ne može doći do gušenja ili ozljeđivanja te mora omogućavati teletu da se bez teškoća može leći, odmarati se, ustati i njegovati se.</p> <p>Objekti, odjeljci, oprema i potrepštine koje se koriste za telad moraju se čistiti i dezinficirati kako bi se spriječilo širenje međusobnih infekcija i pojava prijenosnika bolesti. Feces, urin i nepojedena ili rasuta hrana mora se uklanjati kako bi se na najmanju mjeru svelo stvaranje neugodnih mirisa i izbjeglo privlačenje muha ili glodavaca.</p> <p>Podovi moraju činiti čvrstu, ravnu i stabilnu površinu, biti glatki, ali ne skliski, te izrađeni i postavljeni tako da ne uzrokuju ozljeđivanje ili patnju teladi koja na njima stoji ili leži te primjereni veličini i težini teladi. Površina za ležanje mora biti udobna i čista, s odgovarajućom drenažom te ne smije štetno djelovati na telad.</p> <p>Teladi mlađoj od dva tjedna mora se osigurati odgovarajuća stelja.</p> <p>Telad mora biti hranjena hranom prilagođena njihovoj dobi, tjelesnoj masi i fiziološkim potrebama</p>

	<p>Telad starija od osam tjedana mora imati na raspolaganju dovoljne količine vlaknaste hrane.</p> <p>U tu svrhu, hrana za telad mora sadržavati dovoljno željeza da se osigura prosječna razina hemoglobina u krvi od najmanje 4,5 mmol/litri.</p> <p>Tele starije od dva tjedna mora dobivati minimalni dnevni obrok vlaknaste hrane u količinama koje se povećavaju od 50 g do 250 g dnevno za telad starosti od osam do 20 tjedana.</p> <p>Teladi se ne smije stavljati brnjica.</p> <p>Telad se mora hraniti najmanje dva puta dnevno.</p> <p>Pri skupnom držanju teladi i kad se ne hrane po volji (ad libitum) ili pri hranjenju bez upotrebe automatske opreme, sva telad mora istovremeno imati pristup hrani.</p> <p>Telad starija od dva tjedna mora imati pristup dovoljnoj količini svježe vode ili mora moći zadovoljiti svoje potrebe pijenjem drugih tekućina.</p> <p>Pri visokim temperaturama okoliša ili u slučaju bolesti, teladi mora biti dostupna svježa pitka voda u svako doba.</p> <p>Oprema za hranjenje i napajanje mora biti oblikovana, izrađena, postavljena i održavana na takav način da se mogućnost zagađenja hrane i vode svede na najmanju moguću mjeru.</p> <p>Tele mora dobiti goveđi kolostrum što je moguće prije nakon telenja, a svakako unutar prvih šest sati života.</p>
--	--

SMR10.: Standardi 10. za zaštitu svinja

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTEVI
<p>Direktiva Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. godine o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (kodificirana verzija).</p> <p>Članak 3.</p> <p>Članak 4.</p>	<p>Zakon o zaštiti životinja (NN br. 102/17 i 32/19)</p> <p>Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja (NN br. 119/10)</p>	<p>Na svim gospodarstva mora biti osigurano da:</p> <p>Ovisno o svojoj težini svako odbijeno prase ili svinja za uzgoj držana u skupinama, osim nazimica nakon pripusta i krmača, ima slobodnu površinu od najmanje:</p> <p>Živa vaga (kg) → m²</p> <p>do najviše 10 → 0,15</p> <p>više od 10 do najviše 20 → 0,20</p> <p>više od 20 do najviše 30 → 0,30</p> <p>više od 30 do najviše 50 → 0,40</p> <p>više od 50 do najviše 85 → 0,55</p> <p>više od 85 do najviše 110 → 0,65</p> <p>više od 110 → 1,00</p> <p>Ukupna slobodna podna površina za svaku nazimicu nakon pripusta i svaku krmaču, kod skupnog držanja mora biti najmanje 1,64 m² za nazimice i 2,25 m² za krmače.</p> <p>Kad je skupina krmača i/ili nazimica manja od šest životinja, slobodna podna površina mora biti veća za 10 %, a kada je skupina veća od 40 životinja, može se smanjiti za 10 %.</p> <p>Za nazimice nakon pripusta i suprasne krmače držane u skupinama dio prethodno propisane površine poda mora biti potpuno pun i to najmanje 0,95 m² po nazimici odnosno najmanje 1,3 m² po krmači, od čega najviše 15 % površine poda može imati otvore za drenažu;</p> <p>Kod podova od betonskih gredica za svinje koje se drže u skupinama maksimalna širina otvora među gredicama ne smije biti šira od:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 11 mm za prasad koja siše, – 14 mm za odbijenu prasad, – 18 mm za svinje za uzgoj, – 20 mm za nazimice nakon pripusta i krmače; <p>Minimalna širina gredice ovakvog poda mora biti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 50 mm za prasad koja siše i za odbijenu prasad, – 80 mm za svinje za uzgoj, nazimice nakon pripusta i krmače. <p>Krmače ili nazimice ne smiju se držati privezane.</p> <p>Krmače i nazimice moraju se držati u skupinama u razdoblju od četvrtog tjedna nakon pripusta do tjedan dana prije očekivanoga vremena prasenja. Stranice odjeljka u kojem se drži skupina moraju biti dulje od 2,8 m. Ako se u skupini drži manje od šest jedinki, stranice odjeljka u kojem se drži skupina moraju biti dulje od 2,4 m, (na gospodarstvima s manje od 10 krmača one se mogu držati pojedinačno u razdoblju u razdoblju od četvrtog tjedna nakon pripusta do tjedan dana prije očekivanoga vremena prasenja, ali pod uvjetom da se mogu nesmetano okrenuti u odjeljcima).</p> <p>Krmače i nazimice moraju imati stalan pristup materijalima kojim im se omogućuje prikladno istraživanje i manipulacija, poput slame, sijena, drva, piljevine, komposta od glijiva, treseta, njihove mješavine ili drugih prikladnih materijala kojima se ne dovodi u pitanje zdravlje životinja.</p> <p>Krmače i nazimice koje se drže u skupinama moraju biti hranjene na način da svaka jedinka dobiva dovoljno hrane čak kad postoji i suparništvo za hranu.</p>

U svrhu utazivanja gladi i zbog potrebe za žvakanjem, suprasne krmače i nazimice, moraju dobivati dovoljne količine voluminozne hrane ili hrane s većim sadržajem vlakana kao i hrane visoke energetske vrijednosti.

U pojedinačnim odjeljcima za privremeni smještaj posebno agresivnih, napadnutih svinja ili koje su bolesne ili ozlijeđene mora se omogućiti da se one mogu nesmetano okrenuti, ukoliko to nije u suprotnosti sa savjetom doktora veterinarske medicine.

Opći uvjeti (odnose se na sva gospodarstva bez obzira na kategoriju svinja).

U objektu gdje se drže svinje potrebno je izbjegavati stalnu ili iznenadnu buku te razinu glasnoće veće od 85 dBA.

Svinje se moraju držati najmanje osam sati dnevno na svjetlu jačine od najmanje 40 luksa.

Nastambe moraju omogućiti da svinje:

- imaju pristup fizički i toplinski udobnom prostoru za ležanje koji je dreniran i čist, na njemu mogu istodobno ležati sve životinje,

- mogu se normalno odmarati i ustajati,

- mogu vidjeti druge svinje – (iznimka: u tjednu očekivanoga prasenja i za vrijeme prasenja, krmače i nazimice mogu biti izvan vidokruga pripadnika iste vrste).

- bez obzira na kategoriju imaju stalan pristup dovoljnoj količini materijala kojim im se omogućuje prikladno istraživanje i manipulacija, poput slame, sijena, drva, piljevine, komposta od gljiva, treseta, njihove mješavine ili drugih prikladnih materijala kojima se ne dovodi u pitanje zdravlje životinja.

- se drže na glatkim, ali ne skliskim podovima, napravljenim i održanim da osiguravaju dobrobit životinja, da su primjereni veličini i težini svinja i ukoliko nije osigurana stelja, moraju imati ravnu i stabilnu površinu.

Sve se svinje moraju hraniti najmanje jednom dnevno. Kod skupnog hranjenja i ne po volji (*ad libitum*) ili automatskim sustavom za pojedinačno hranjenje životinja, sve svinje u skupini moraju imati stalan pristup hrani u isto vrijeme.

Svinje starije od dva tjedna moraju imati stalan pristup dovoljnoj količini svježe vode.

Zahvati, osim onih u svrhu liječenja, dijagnosticiranja ili propisanog označavanja svinja, a koji imaju za posljedicu oštećenje ili gubitak osjetljivog dijela tijela ili promjenu strukture kostiju su zabranjeni. Iznimno, dopušteno je:

- ujednačeno smanjenje zubi brušenjem ili rezanjem do sedmoga dana života prasadi koja siše pri čemu nastaje glatka površina;

- prema potrebi skraćivanje kljova nerasta, kako bi se spriječilo ranjavanje ostalih životinja ili iz sigurnosnih razloga,

- skraćivanje dijela repa,

- kastriranje mužjaka svinje drugim načinima osim kidanjem tkiva,

- stavljanje prstena na nos samo pri slobodnom sustavu držanja životinja.

Skraćivanje dijela repa i zubi ne smije se provoditi rutinski, nego samo onda kad postoje dokazi da je došlo do ranjavanja sisa krmača te uški ili repova drugih svinja. Prije provedbe takvih zahvata moraju se poduzeti druge mjere kako bi se spriječilo grizenje repova ili druge loše navike, pri čemu treba voditi računa o načinu smještaja i gustoći naseljenosti.

Opisane zahvate mora obavljati veterinar ili osposobljena osoba koja ima iskustvo u obavljanju zahvata s primjerenim sredstvima i pod higijenskim uvjetima.

Kastraciju ili skraćivanje repa nakon sedmoga dana života mora provoditi veterinar uz primjenu anestezije i sredstava za ublažavanje boli produženog djelovanja.

Posebne odredbe za različite kategorije svinja

Nerasti

U odjeljku se nerast mora moći okretati, čuti, namirisati i vidjeti druge svinje.

Odrasli nerast mora imati slobodnu podnu površinu od najmanje 6 m².

Ako se odjeljak koristi za prirodni pripust, podna površina mora biti najmanje 10 m² i bez ikakvih prepreka.

Krmače i nazimice

Moraju se poduzeti mjere za smanjivanje agresije u skupini svinja. (Izbjegavati miješanje nepoznatih svinja, davanje dovoljnih količina materijala za manipulaciju i istraživanje).

Moraju se prema potrebi tretirati protiv vanjskih i unutarnjih parazita.

Moraju se temeljito očistiti prije stavljanja u odjeljke za prasenje.

U tjednu prije očekivanoga prasenja mora im se dati dovoljne količine odgovarajućeg materijala za ležaj osim ako je to tehnički neprovedivo zbog sustava odvodnje stajnjaka na gospodarstvu.

Iza krmače ili nazimice mora se predvidjeti slobodan prostor za lakše prirodno ili potpomognuto prasenje.

	<p>Boksovi za prasenje moraju biti opremljeni zaštitom za prasid koja siše kao što je npr. zaštitna pregrada.</p> <p>Prasad koja siše</p> <p>Dio ukupne površina poda mora biti dovoljno velik da omogućava istovremeni odmor sve prasadi te mora biti pun ili prekriven pokrovom, ili nasteljen slamom /drugim primjerenim materijalom.</p> <p>U odjeljcima za prasenje, prasid koja siše mora imati dovoljno mjesta za neometano sisanje.</p> <p>Prasad se ne smije prije 28. dana starosti odbiti od krmače, osim u slučaju kad je ugroženo zdravlje ili dobrobit krmače ili prasadi. Prasad koja siše smije se odbiti od krmače u starosti od 21. dana, ako ih se premješta u posebne nastambe koje su temeljito očišćene i dezinficirane prije uvođenja nove skupine prasadi te odijeljene od nastamba u kojima se drže krmače.</p> <p>Odbijena prasid i tovljenici</p> <p>Moraju se poduzeti mjere za sprječavanje sukoba pri držanju svinja u skupinama.</p> <p>Svinje se moraju držati u stabilnim skupinama, pri miješanju svinja koje se ne poznaju to treba učiniti u što ranijoj dobi, po mogućnosti prije ili do jednoga tjedna nakon odbića te im se mora osigurati jednake mogućnost za bijeg i sakrivanje od ostalih svinja.</p> <p>Kod znakova ustrajne borbe potrebno je poduzeti mjere za sprječavanje borbi, primjerice opskrbiti životinje većim količinama stelje, ako je to moguće ili drugim materijalima za istraživanje. Ugrožene životinje ili posebno agresivne životinje moraju se držati odvojeno od skupine.</p> <p>Pri miješenju svinja dopuštena je upotreba sredstva za smirenje samo u izuzetnim slučajevima i to samo od strane veterinarara.</p>
--	---

SMR11.: Standardi 11. za zaštitu životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje

PROPIS EU	PROPIS RH	ZAHTEVI
<p>Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje Članak 4.</p>	<p>Zakon o zaštiti životinja (NN br. 102/17 i 32/19)</p> <p>Pravilnik o zaštiti životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje (NN br. 44/10)</p>	<p>Posjednik mora poduzeti sve razumne mjere da osigura dobrobit životinja za koje skrbi te da se tim životinjama ne nanosi nikakva nepotrebna bol, patnja ili ozljeda.</p> <p>Posjednik životinje mora osigurati uvjete u kojima se životinje (osim riba, gmazova ili vodozemaca) uzgajaju ili drže, s obzirom na njihovu vrstu i njihov stupanj razvoja, prilagodbu i udomačenost, te njihove fiziološke i etološke potrebe u skladu sa stečenim iskustvom i znanstvenim spoznajama.</p> <p>O životinjama treba skrbiti dovoljan broj odgovarajuće osposobljenog osoblja s primjerenim znanjem i stručnošću.</p> <p>Sve životinje držane u sustavima proizvodnje u kojima njihova dobrobit zavisi od redovite skrbi posjednika, moraju biti kontrolirane najmanje jednom dnevno. Životinje u drugim sustavima uzgoja treba kontrolirati onoliko često koliko je potrebno da se spriječi patnja životinja.</p> <p>U objektu je za preglede/kontrolu životinja potrebno osigurati primjereno fiksno ili prijenosno osvjetljenje.</p> <p>Bolesnim i ozlijeđenim životinjama mora odmah biti osigurana pomoć i njega te mora postojati mogućnost njihova odvajanja u primjereni prostor sa, tamo gdje je to primjenjivo, suhom i udobnom steljom.</p> <p>Posjednik životinja mora imati evidenciju o svakom liječenju životinja i o broju uginulih životinja nađenih prilikom svakog pregleda.</p> <p>Navedenu evidenciju posjednik mora čuvati najmanje tri godine od zadnjeg unosa podataka te je dati na uvid na zahtjev nadležnog tijela.</p> <p>Životinjama mora biti osigurana sloboda kretanja primjerena njihovoj vrsti te u skladu s postojećom praksom i znanstvenim spoznajama čime će se spriječiti nepotrebne patnje ili ozljede.</p> <p>Ako je životinja stalno ili povremeno privezana ili boravi u ograničenom prostoru, treba joj na temelju postojeće prakse i znanstvenih spoznaja osigurati dovoljno prostora u skladu s njezinim fiziološkim i etološkim potrebama (ako su životinje vezane način vezanja im mora dopuštati da neometano liježu, leže i ustaju te da nisu zategnute oko vrata).</p> <p>Materijali koji se koriste za izgradnju prostora za smještaj životinja, odjeljaka i opreme s kojom životinje mogu doći u doticaj, ne smiju biti štetni za zdravlje životinja i moraju se moći temeljito čistiti i dezinficirati.</p> <p>Prostor za smještaj životinja i oprema s kojom životinje dolaze u doticaj moraju biti izgrađeni i održavani tako da nemaju oštih rubova ili izbočina na koje bi se životinje mogle ozlijediti.</p> <p>Strujanje zraka, koncentracija prašine i plinova, temperatura i relativna vlažnost zraka moraju biti u granicama koje nisu štetne za životinje.</p> <p>Životinje držane u objektima ne smiju biti cijelo vrijeme u mraku niti bez razdoblja odmora od umjetnog osvjetljenja. Ukoliko dostupno prirodno svjetlo nije dostatno za osiguranje fizioloških i etoloških potreba životinja, mora se osigurati primjereno umjetno osvjetljenje.</p> <p>Životinjama koje se drže izvan objekata, treba osigurati zaštitu od nepovoljnih vremenskih uvjeta, grabežljivaca i drugih opasnosti za njihovo zdravlje.</p> <p>Sva automatska ili mehanička oprema nužna za zdravlje i dobrobit životinja mora se kontrolirati barem jednom dnevno. Nedostaci se moraju odmah ispraviti, ili ukoliko je to nemoguće, moraju se poduzeti radnje radi osiguranja zdravlja i dobrobiti životinja.</p>

	<p>Ukoliko zdravlje i dobrobit životinja ovisi o sustavu umjetnog prozračivanja, mora se osigurati pri- čuvni sustav prozračivanja koji će u slučaju kvara osigurati dovoljnu obnovu zraka u svrhu očuvanja zdravlja i dobrobiti životinja, te mora biti ugrađen sustav uzbunjivanja radi upozorenja u slučaju kvara. Sustav uzbunjivanja treba se redovito provjeravati.</p> <p>Životinjama mora biti osigurana hrana primjerena njihovoj dobi i vrsti, u količini dovoljnoj da ih se održi u dobrom zdravlju i da se zadovolje njihove nutritivne potrebe. Niti jedna životinja se ne smije hraniti niti joj se smije nuditi tekućina na način kojima im se može uzrokovati nepotrebna patnja ili ozljeda.</p> <p>Hrana ili tekućina koja se daje životinjama ne smije sadržavati bilo koje tvari, kojima im se može uzrokovati nepotrebna patnja ili ozljeda.</p> <p>Sve životinje moraju imati pristup hrani u vremenskim razmacima koji su primjereni njihovim fi- ziološkim potrebama.</p> <p>Svim životinjama mora biti osiguran pristup vodi primjerene kvalitete u dovoljnim količinama ili moraju biti u mogućnosti zadovoljiti svoje potrebe za unosom tekućine na drugi način.</p> <p>Oprema za hranjenje i napajanje mora biti osmišljena, izrađena i postavljena tako da se na najmanju moguću mjeru smanji zagađenje hrane i vode i sukob među životinjama.</p> <p>U hranu za životinje smiju se dodavati samo dopuštene tvari koje se koriste u preventivi, liječenju i u zootehničke svrhe.</p> <p>Zahvati na životinjama se provode na način kojim se ne utječe na odredbe posebnog propisa o zaštiti svinja.</p> <p>U uzgoju se ne smiju primjenjivati prirodni ili umjetni načini uzgoja životinja koji uzrokuju ili mogu uzrokovati patnju ili povredu bilo koje životinje.</p> <p>Iznimno je dopušteno korištenje određenih načina uzgoja životinja za koje je vjerojatno da će uzro- kovati samo minimalnu ili trenutnu patnju ili ozljedu, ili tijekom kojih bi se mogli provoditi postupci koji ne uzrokuju trajnu ozljedu.</p> <p>Životinje se ne smiju držati u svrhu proizvodnje, ako se ne može razumno očekivati, na temelju njezinog genotipa ili fenotipa, da se mogu držati bez štetnog učinka po njihovo zdravlje ili dobrobit.</p>
--	---

PRILOG II.

DOBRI POLJOPRIVREDNI I OKOLIŠNI UVJETI (GAEC)
PODRUČJE: KLIMA I OKOLIŠ

BROJ UVJETA	UVJET	GLAVNI CILJ STANDARDA (pravila)	OPIS UVJETA
GLAVNO PITANJE: SMANJENJE NEGATIVNOG UTJECAJA NA KLIMU I PRILAGODBA KLIMATSKIM PROMJENAMA			
GAEC1	Održavanje trajnih travnjaka na temelju omjera trajnih travnjaka i poljoprivredne površine	Opća zaštita od prenamjene u druge poljoprivredne namjene radi očuvanja zaliha ugljika	Kako bi se osiguralo očuvanje površina trajnih travnjaka na nacionalnoj razini, godišnji omjer površine trajnih travnjaka i ukupne poljoprivredne površine na nacionalnoj razini ne smije se smanjiti za više od 5 % u odnosu na omjer istih površina u 2018. godini. Ako se na razini svake pojedine godine utvrdi smanjenje omjera za više od 5 % u odnosu na 2018. godinu, Ministarstvo će propisati mjere za dostizanje potrebnog omjera, a Agencija za plaćanja će do 31. prosinca tekuće godine obavijestiti korisnike o pravilima sprječavanja novih prenamjena trajnih travnjaka i obnavljanja prenamijenjenih travnjaka. Korisnici koji su prenamijenili površine trajnih travnjaka u svojem korištenju u oranične površine u razdoblju dvije godine prije utvrđivanja smanjenja omjera za više od 5% na razini Hrvatske, dužni su obnoviti prenamijenjene travnjake.
GAEC2	Zaštita močvarnih područja i tresetišta	Zaštita tla bogatog ugljikom	Cilj ovog pravila je očuvanje močvarnih područja i tresetišta radi očuvanja zaliha ugljika na takvim tlima stoga njihovo održavanje i sprečavanje prenamjena značajno doprinosi ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova kako je planirano u okviru Zelenog plana EU-a. Primjena ovog GAEC-a odgođena je do 2025. godine kako je omogućeno u pojašnjenju ovog GAEC-a u fusnoti 1 Dodatka III. Uredbe (EU) br. 2021/2115. Opis uvjeta na poljoprivrednim gospodarstvima i vrstama poljoprivrednih površina prisutnih u određenim područjima biti će dostavljen u ažuriranoj verziji Strateškog plana ZPP-a prije prve godine primjene ovog GAEC-a u 2025. godini.
GAEC3	Zabrana paljenja obradivog strništa, osim zbog razloga povezanih sa zdravljem bilja	Održavanje organske tvari u tlu	Žetveni ostaci s oraničnih površina ne smiju se spaljivati. Žetvenim ostacima ne smatraju se ostaci nastali orezivanjem trajnih nasada. Spaljivanje žetvenih ostataka dopušteno je samo u cilju sprečavanja širenja ili suzbijanja organizama štetnih za bilje o čemu postoji službena naređena mjera.

GLAVNO PITANJE: VODA			
GAEC4	Uspostava graničnih pojaseva duž vodotoka	Zaštita riječnih tokova od onečišćenja od poljoprivrede	Zaštitna zona duž vodotoka je granični pojas širine 3 m od ruba obrađene poljoprivredne površine do vanjskog ruba korita vodotoka sa slivnom površinom većom od 10 km ² i jezera površine veće od 0.5 km ² . GAEC 4 pravilo pokriva i kanale navodnjavanja i odvodnje 3. i 4. reda, odnosno kanale koji služe za odvodnju i navodnjavanje, a koji su sastavni dio slivnih područja na koje se GAEC4 odnosi. Na zaštitnim zonama oko vodotoka nije dozvoljena primjena gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja. Poljoprivrednici s poljoprivrednim površinama unutar ranjivih područja definirane Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, br. 130/12) dužni su uz odredbe GAEC 4 primjenjivati i odredbe vezane uz primjenu gnojiva iz Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla koji je na snazi, a odnose se na zaštitne zone duž vodotoka.
GLAVNO PITANJE: ZAŠTITA I OČUVANE KAKVOĆE TLA			
GAEC5	Upravljanje obradom tla radi smanjenja rizika od propadanja i erozije tla, uključujući uzimanje u obzir nagib tla	Minimalno upravljanje poljoprivrednim zemljištem prema specifičnim karakteristikama tla u svrhu očuvanja tla od erozije	Na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, osnovna obrada tla se mora provoditi samo okomito na pad terena. Postojeći trajni nasadi na poljoprivrednim površinama s nagibom od 13 % ili više, u kojima je smjer redova paralelno s nagibom terena moraju imati međuredni prostor prekriven biljnim pokrovom.
GAEC6	Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima	Zaštita tla u najosjetljivijim razdobljima	Tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (nadzemni dio biljke s korijenom), ili ciljano prekrivene biljnim ostacima (malč) koji umanjuju eroziju tla, osim u slučaju obavljene pripreme za sljedeću sjetvu i prije nicanja. Od 15. studenoga do 15. veljače, u cilju prikupljanja vlage, sprečavanja erozije i očuvanja zalihe ugljika u tlu, poljoprivredne površine moraju biti pokrivene glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera: – ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama; – prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč); – obrada tla za sjetvu, pri čemu najmanje 25 % poljoprivrednih površina poljoprivrednog gospodarstva s nagibom većim od 9 % mora biti pokriveno glavnim usjevom ili zelenim pokrovom ili žetvenim ostacima (malč) ili ostavljanjem strništa na poljoprivrednim površinama.
GAEC7	Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom	Očuvanje potencijala tla	Na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, obveznik je na razini parcele dužan uspostaviti izmjenu kultura najmanje jednom godišnje uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari i koji su prisutni na obradivom zemljištu minimalno osam tjedana. Obveza uspostave plodoreda ne odnosi se na poljoprivredne parcele na kojima se uzgajaju trajni nasadi, trave i druge travolike krmne kulture i na površine pod ugarom. Poljoprivredna gospodarstva na kojima se više od 75 % oraničnih površina koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, proizvodnju leguminoza ili je zemljište ostavljeno na ugaru, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored. Poljoprivredna gospodarstva na kojima više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih površina zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili drugih travolikih krmnih kultura, ili u kombinaciji prethodno navedenog, nisu dužna uspostaviti plodored. Smatra se da su poljoprivredni proizvođači certificirani u skladu s Uredbom (EU) 2018/848 usklađeni s ovim pravilom.
GLAVNO PITANJE: ZAŠTITA I OČUVANJE BIORAZNOLIKOSTI I KRAJOBRAZA			
GAEC8	Minimalni udio poljoprivrednih površina pod neproizvodnim obilježjima Očuvanje obilježja krajobraza Sprečavanje zarastanja poljoprivrednih površina neželjenom vegetacijom	Održavanje neproizvodnih obilježja i područja za očuvanje bioraznolikosti na oraničnim površinama gospodarstva	Na poljoprivrednom gospodarstvu ukupne veličine oraničnih površina 10 ha i više, u cilju održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti obveznik je dužan provesti jedno od sljedećih pravila: – Minimalni udio od najmanje 4 % obradivog zemljišta na razini poljoprivrednog gospodarstva namijenjen neproizvodnim površinama i obilježjima, uključujući zemljište ostavljeno na ugaru, – Ako se poljoprivrednik obveže namijeniti najmanje 7 % svojeg obradivog zemljišta neproizvodnim površinama i obilježjima, u okviru poboljšane ekosheme u skladu s člankom 31. stavkom 6., udio koji se pripisuje usklađenosti s ovim GAEC standardom ograničava se na 3 %.

			<p>Neproizvodne površine i obilježja su: (obilježja krajobraza, granični pojasevi duž vodotoka, rubni pojasevi uz šume i ugar) Prethodno navedena pravila nisu obveza za</p> <ul style="list-style-type: none"> – poljoprivredna gospodarstva koja na više od 75 % oranične površine proizvode trave ili ostale travolike krmne kulture, imaju ugar, proizvodnju leguminoza ili kombinaciju prethodno navedenog – poljoprivredna gospodarstva kojima više od 75 % raspoloživih poljoprivrednih površina zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili ostalih travolikih krmnih kultura, ili kombinaciju prethodno navedenog <p>U smislu članka 1. stavka 1. točke b) Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 2022/1317, za godinu zahtjeva 2023. obveznik može odstupiti od primjene obveze održavanja neproizvodnih obilježja i područja radi očuvanja bioraznolikosti isključivo u dijelu koji se odnosi na zemljište ostavljeno na ugaru i ne primjenjuje se na druga neproizvodna obilježja.</p> <p>Obradivo zemljište koje zbog odstupanja neće biti namijenjeno neproizvodnim površinama ne može se koristiti za uzgoj kukuruza, soje ili kultura kratkih ophodnji.</p> <p>Obilježja krajobraza na poljoprivrednoj površini ne smiju se uklanjati ili oštećivati.</p> <p>Obilježja krajobraza su živice, lokve, jarci, drvoredi, pojedinačno drveće, šumarak, suhozidi.</p> <p>Nije dozvoljeno orezivanje živica i šumaraka u razdoblju od 1. ožujka do 31. kolovoza.</p> <p>Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>, L.) i mračnjak (<i>Abutilon theophrasti</i> Med.), višegodišnji korovi niti drvenaste biljne vrste koje zarastaju poljoprivrednu površinu. Ove će se biljne vrste uklanjati mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida neovisno o rokovima propisanim važećim podzakonskim aktom koji uređuje izravne potpore poljoprivredi i IAKS mjere ruralnog razvoja.</p>
GAEC9	Zabrana prenamjene ili preoravanja okolišno osjetljivih travnjaka unutar NATURA 2000 područja	Zaštita staništa i vrsta	<p>Nije dozvoljena prenamjena niti oranje okolišno osjetljivih trajnih travnjaka unutar Natura 2000 područja.</p> <p>Okolišno osjetljivi trajni travnjaci su travnjaci unutar definiranih područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) s ciljnim stanišnim tipovima travnjaka i cretova te ciljnim stanišnim vrstama livadnim leptirima, kao i travnjaci unutar definiranih područja očuvanja značajnih za ptice (POP) u kojima su ciljne vrste ptica vezane uz travnjake (Karta staništa RH 2016.).</p>

PRILOG III.

SMJERNICA AGENCIJI ZA PLAĆANJA ZA UTVRĐIVANJE UMANJENJA PLAĆANJA

Matrica umanjena plaćanja za kršenje nenamjerne nesukladnosti – Kontrola na terenu

Opseg	Ozbiljnost	Trajanje	Umanjenje za prvo kršenje	Umanjenje za prvo ponavljanje	Umanjenje za drugo ponavljanje
			(%)	(%)	(%)
Utjecaj ograničen na gospodarstvo	Vrlo mala	popravljivo (minimalna)	1	6	10
		popravljivo	3	6	10
		trajno	3	6	10
	Mala	popravljivo	3	6	10
		trajno	3	6	10
	Srednja	popravljivo	3	6	10
		trajno	4	8	10
	Velika	popravljivo	5	10	15
		trajno	5	10	15
	Utjecaj proširen izvan granica gospodarstva	Vrlo mala	popravljivo	3	6
trajno			3	6	10
Mala		popravljivo	3	6	10
		trajno	4	8	10
Srednja		popravljivo	4	8	10
		trajno	4	8	10
Velika		popravljivo	5	10	15
		trajno	5	10	15

Svako daljnje ponavljanje utvrđene nesukladnosti smatrat će se kršenjem namjerne nesukladnosti

Matrica umanjena plaćanja za kršenje nenamjerne nesukladnosti prilikom provjera sustavom za nadzor površina (Monitoring)

Opseg	Ozbiljnost	Trajanje	Umanjenje za prvo kršenje	Umanjenje za prvo ponavljanje	Umanjenje za drugo ponavljanje
			(%)	(%)	(%)
Utjecaj ograničen na gospodarstvo	Vrlo mala	popravljivo (minimalna)	0,5	3	10
		popravljivo	1	3	10
		trajno	1	3	10
	Mala	popravljivo	1	3	10
		trajno	1	3	10
	Srednja	popravljivo	1	3	10
		trajno	3	6	10
	Velika	popravljivo	5	10	15
trajno		5	10	15	
Utjecaj proširen izvan granica gospodarstva	Vrlo mala	popravljivo	1	3	10
		trajno	1	3	10
	Mala	popravljivo	1	3	10
		trajno	3	6	10
	Srednja	popravljivo	3	6	10
		trajno	3	6	10
	Velika	popravljivo	5	10	15
		trajno	5	10	15

Svako daljnje ponavljanje utvrđene nesukladnosti smatrati će se kršenjem namjerne nesukladnosti

Matrica umanjena plaćanja za kršenje namjerne nesukladnosti

Opseg	Ozbiljnost	Trajanje	Umanjenje za prvo kršenje	Umanjenje za prvo ponavljanje	Umanjenje za drugo ponavljanje
			(%)	(%)	(%)
Utjecaj ograničen na gospodarstvo	Vrlo mala	popravljivo	15	30	100
		trajno	15	30	
	Mala	popravljivo	15	30	
		trajno	15	30	
	Srednja	popravljivo	15	30	
		trajno	15	30	
	Velika	popravljivo	20	40	
		trajno	20	40	
Utjecaj proširen izvan granica gospodarstva	Vrlo mala	popravljivo	20	40	
		trajno	20	40	
	Mala	popravljivo	20	40	
		trajno	20	40	
	Srednja	popravljivo	20	40	
		trajno	20	40	
	Velika	popravljivo	20	40	
		trajno	30	60	